

ผลจัดการเรียนการสอนแบบการศึกษาเชิงบูรณาการกับการทำงาน (Work Integrated Learning : WIL) ในรายวิชาการจัดแสดงและนิทรรศการ

วนันันท์ นุชนารณ¹

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อจัดการเรียนการสอนแบบการศึกษาเชิงบูรณาการกับการทำงาน (Work Integrated Learning : WIL) ระดับรายวิชาการจัดแสดงและนิทรรศการ เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาการจัดแสดงและนิทรรศการของนักศึกษาที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนเชิงบูรณาการกับการทำงานและเพื่อประเมินความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อรูปแบบการเรียนการสอนดังกล่าว โดยมีนักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียนรายวิชาการจัดแสดงและนิทรรศการ ประจำปีการศึกษาที่ 1/2564 จำนวน 12 คน เป็นประชากรที่ใช้ในการศึกษาและใช้ค่าความเฉลี่ย (Average) ค่า S.D ในการวิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน นอกจากนั้นแล้วยังใช้แบบวัดเจตคติแบบลิเคิร์ต(Likert) จำนวน 20 ข้อ สุดท้าย คือ การหาค่าความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนเชิงบูรณาการกับการทำงาน ผลการศึกษาพบว่า จากการที่ผู้สอนใช้เทคนิคการเรียนการสอนที่หลากหลาย สามารถแยกออกเป็น 3 ประเด็น คือ 1. ผลการจัดการเรียนการสอนแบบการศึกษาเชิงบูรณาการกับการทำงาน (Work Integrated Learning : WIL) ระดับรายวิชาการจัดแสดงและนิทรรศการ พบว่า นักศึกษาได้รับด้านความรู้ความเข้าใจการจัดนิทรรศการที่มีขึ้นเพื่อนำเสนอเนื้อหาต่าง ๆ ตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ และยังส่งผลให้นักศึกษาได้รับแรงบันดาลใจเกี่ยวกับสายอาชีพของตนมากขึ้น และมองเห็นภาพในอนาคตว่า เมื่อเรียนจบแล้วตนเองสามารถประกอบอาชีพอะไร ได้บ้าง 2. ผลสัมฤทธิ์จากการจัดการเรียนการสอนเชิงบูรณาการกับการทำงาน ทำให้นักศึกษามีทักษะการคิดวิเคราะห์หลังใช้สูงกว่าก่อนใช้เทคนิคการเรียนการสอนเชิงบูรณาการกับการทำงาน ทำให้นักศึกษามีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดแสดงและนิทรรศการมากขึ้น เท่ากับร้อยละ 45.11/83.22 หัวข้อสุดท้ายคือ ความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการเรียนการสอนแบบบูรณาการในรายวิชาการจัดแสดงและนิทรรศการ พบว่า ระดับความพึงพอใจของนักศึกษาอยู่ในระดับความพึงพอใจสูงที่สุดร้อยละ 4.78 โดยความพึงพอใจต่อการศึกษาริเรียนรู้การออกแบบการจัดแสดงและนิทรรศการเชิงปฏิบัติการแบบนิทรรศการจำลอง 5.00

คำสำคัญ: การจัดแสดงและนิทรรศการ, การบูรณาการกับการทำงาน, การจัดการเรียนการสอน

Abstract

The goal of this study was to provide Work-Integrated Learning (Wil) teaching and learning at the course level for the exhibits and exhibitions, to compare the subject's learning achievement of students who received integrated teaching and learning management, and to assess the students' satisfaction with the teaching style. The study's population consisted of 12 students who enrolled in an exhibits and exhibitions course during the academic year 1/2564. The average (Average) S.D value was used in the learning achievement analysis. Also, a 20-item Likert Attitude Scale was also utilized. Finally, satisfaction values for work-integrated teaching and learning are sought. Since teachers utilize a range of teaching approaches, the findings revealed that there are three aspects to consider: the first aspect which is the result

¹ อาจารย์ สำนักศิลปะและวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

of Work Integrated Learning (Wil) teaching and learning at the course level for the exhibits and exhibitions found that the students gained knowledge and comprehension of the exhibitions, which were designed to present various contents in consistent with the objectives. It also encourages them to be more enthusiastic about their future careers as well as envision the future about job that they can get when they finish the course. The second aspect is the results of using work-integrated teaching and learning approaches, students can develop better analytical thinking abilities than before, and students have a better understanding of exhibits and exhibition by 45.11/83.22 percent. Finally, the students' satisfaction with integrated teaching during exhibits and exhibitions was determined to be at the highest level of 4.78 percent, with 5.00 percent satisfaction with study and learning about the design of exhibitions and simulated exhibition workshops.

Keywords: Exhibits and exhibition, work integration, teaching management

บทนำ

การจัดการศึกษาเป็นสิ่งจำเป็นต่อการดำรงชีวิตและเป็นรากฐานที่สำคัญ ในการสร้างสรรค์ความเจริญก้าวหน้าและการพัฒนาประเทศ เนื่องจากการศึกษาเป็นกระบวนการที่ช่วยให้คนได้พัฒนาตนเองในด้านต่างๆ ตลอดช่วงชีวิตในทศวรรษที่ผ่านมากระแสโลกาภิวัตน์ทำให้ประเทศไทยเกิดการเปลี่ยนแปลงทั้งเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรมวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยีรวมทั้งมีการขยายตัวของภาคอุตสาหกรรมและภาคบริการที่ทันสมัยอย่างรวดเร็วทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องจึงตระหนักถึงการพัฒนาคณะและคุณภาพของคน

การจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการการเรียนกับการทำงาน (Work- integrated Learning) คือการจัดการศึกษาแบบผสมกลมกลืนระหว่างประสบการณ์ทางงานทางวิชาชีพนอกห้องเรียนกับการเรียนในห้องเรียน ทั้งในรูปแบบการศึกษาวิจัย การฝึกงาน การทำงานเพื่อสังคม การทำงานในสถานประกอบการหรือการฝึกประสบการณ์วิชาชีพและหลักการเรียนรู้ที่สำคัญที่เกี่ยวข้องกับ WIL นั้นเน้น Experiential Learning ซึ่งเป็นการเรียนรู้ในสถานการณ์จริง เพื่อมุ่งเน้นการประกันโอกาสและความเสมอภาคทางการศึกษาและการศึกษาเพื่อการมีงานทำหรือสร้างงานเองได้ (อลงกต ยะไวทย์, 2562, หน้า 9) ผู้เรียนต้องใช้ความคิด ความรู้สึกและการลงมือทำด้วยวิธีการต่างๆ มากกว่าการใช้ความรู้เพียงอย่างเดียวจึงต้องเกี่ยวข้องทั้งคนและสิ่งแวดล้อมผลที่ได้รับจากการเรียนรู้คือประสบการณ์หรือความรู้ใหม่ (สำนักส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียน, 2563, หน้า 2)

รายวิชา การจัดแสดงและนิทรรศการ นั้น วัตถุประสงค์ที่ผู้เรียนต้องได้รับความรู้ ความเข้าใจเรื่องหลักการ องค์ประกอบของการจัดนิทรรศการ การกำหนดรูปแบบ แผนผังบริเวณ ตำแหน่ง ทิศทาง เทคนิคการจัด วิธีจัด และปฏิบัติการออกแบบการจัดแสดงและนิทรรศการด้วยเครื่องมือที่ทันสมัย พร้อมทั้งต้องสามารถปฏิบัติงานการจัดแสดงและนิทรรศการ ทั้งตกแต่งพื้นที่สำหรับจัดแสดงผลงานได้อย่างเหมาะสม หากจะส่งเสริมผู้เรียนให้ได้รับความรู้อย่างชัดเจนโดยกำหนดรูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่เน้นการเรียนรู้จากผู้รู้ที่มีประสบการณ์การทำงานในด้านนี้ ก็จะส่งผลให้ผู้เรียนได้รับความรู้และประสบการณ์มากยิ่งขึ้น

ดังนั้น จากที่กล่าวมาเบื้องต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาถึงจัดการเรียนการสอนแบบการศึกษาเชิงบูรณาการกับการทำงาน (Work Integrated Learning : WIL) ระดับรายวิชาการจัดแสดงและนิทรรศการ และศึกษาผลสัมฤทธิ์ที่เกิดจากการจัดการเรียนสอน เพื่อเป็นข้อมูลสำหรับการพัฒนาคุณลักษณะของผู้เรียนที่เกิดทักษะการเรียนรู้ รู้จริงทำจริง

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาจัดการเรียนการสอนแบบการศึกษาเชิงบูรณาการกับการทำงาน (Work Integrated Learning : WIL) ระดับรายวิชาการจัดแสดงและนิทรรศการ
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาการจัดแสดงและนิทรรศการของนักศึกษาที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนเชิงบูรณาการกับการทำงาน
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการเรียนการสอนแบบบูรณาการในรายวิชาการจัดแสดงและนิทรรศการ

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. เป็นแนวทางในการพัฒนาการเรียนการสอนในรายวิชาการจัดแสดงและนิทรรศการในภาคเรียนต่อ ๆ ไป
2. เป็นแนวทางในการนำไปปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพจัดการนิทรรศการศิลปกรรมครั้งต่อไป
3. เพื่อเตรียมความพร้อมให้กับนักศึกษาในการปฏิบัติงานในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องกับการจัดนิทรรศการ

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงผสมผสานระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณและการวิจัยเชิงคุณภาพ ซึ่งมีรายละเอียดของการศึกษาวิจัยดังนี้

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

ในการวิจัยครั้งนี้ ได้กำหนดการจัดการเรียนการสอนแบบการศึกษาเชิงบูรณาการกับการทำงาน (Work Integrated Learning : WIL) ระดับรายวิชาการจัดแสดงและนิทรรศการ โดยกำหนดแนวทางการเรียน ในรูปแบบ Cognitive Apprenticeship or Job Shadowing คือ เป็นการสอนแบบการเตรียมความพร้อมผู้เรียนก่อนการเรียนรู้หรือติดตามพฤติกรรมการทำงาน เช่น แผนการติดตามผู้มีประสบการณ์ได้ โดยการสังเกต การพูดคุย และการทำงานร่วมกับผู้ถูกติดตาม และทำการประเมินผลด้วยการสะท้อนความคิด ทั้งผู้เรียนหรือผู้ติดตามด้วยตนเองและร่วมกับผู้ถูกติดตามในรูปของการสนทนากลุ่มย่อย (Focus Group) เพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์ โดยกำหนดเนื้อหาการเรียนใน มคอ.3 ดังนี้

1. หลักการและองค์ประกอบของการจัดแสดงและนิทรรศการ
2. เทคนิคการออกแบบการจัดแสดงและนิทรรศการ
3. การปฏิบัติทดลองการจัดแสดงและนิทรรศการกับพื้นที่จริงหรือพื้นที่จำลอง

2. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียนในรายวิชาการจัดแสดงและนิทรรศการ ภาคเรียนที่ 1/2564 รวมทั้งสิ้น 12 คน เนื่องจากจำนวนประชากรมีจำนวนไม่มาก ผู้วิจัยจึงใช้กลุ่มตัวอย่างเดียวกับกลุ่มประชากร คือนักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียนในรายวิชาการจัดแสดงและนิทรรศการ ภาคเรียนที่ 1/2564 รวมทั้งสิ้น 12 คน

3. เครื่องมือและการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ประกอบไปด้วย แบบสังเกต แบบทดสอบความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาวิชา แบบบันทึกการติดตาม Job Shadow แบบสอบถามความพึงพอใจจากการดำเนินกิจกรรมการจัดนิทรรศการ การสร้างแบบการสังเกต แบบทดสอบความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาที่นักศึกษาจะต้องได้รับ แบบบันทึกการติดตาม Job Shadow แบบสอบถามความพึงพอใจจากการดำเนินกิจกรรมการจัดนิทรรศการนั้น เกิดจากการหาค่าความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม (IOC) จากผู้ทรงคุณวุฒิด้านการจัดนิทรรศการ นิเทศศาสตร์

และผู้ทรงคุณวุฒิด้านจิตรศิลป์และทัศนศิลป์จำนวน 5 ท่าน เมื่อได้แบบสังเกต แบบทดสอบความรู้ความเข้าใจ ในเนื้อหาวิชา แบบบันทึกการติดตาม Job Shadow แบบสอบถามความพึงพอใจจากการดำเนินกิจกรรม ผู้วิจัยจึงนำแบบสังเกต แบบทดสอบความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาวิชา แบบบันทึกการติดตาม Job Shadow และแบบสอบถามความพึงพอใจจากการดำเนินกิจกรรมไปใช้ในการศึกษาวิจัยจากนักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียนทั้งสิ้น 12 คน ผ่านวิธีการต่าง ๆ ดังนี้

3.1 การสังเกต

การวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยใช้การสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม (non-participation observation) โดยผู้วิจัยเข้าไปชมงานนิทรรศการของนักศึกษาในรายวิชา เพื่อศึกษาบรรยากาศภายในนิทรรศการ การจัดวางงานศิลปะภายในงาน รูปแบบทางเดินในการรับชมนิทรรศการศิลปะ

3.2 แบบทดสอบความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาวิชา

การวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยใช้แบบทดสอบความรู้เกี่ยวกับการจัดแสดงและนิทรรศการจำนวน 20 ข้อ โดยใช้ในการทดสอบความรู้ของนักศึกษาทั้งก่อนและหลังรับการอบรม ในแต่ละข้อนั้นจะมีคะแนนทั้งหมด 5 คะแนนโดยผู้วิจัยจะเป็นผู้ให้คะแนนทั้งก่อนและหลังการดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอน

3.3 แบบบันทึกการติดตาม Job Shadow

แบบบันทึกการติดตาม (Job Shadow) เป็นการรวบรวมและสรุปประเด็นความรู้ความเข้าใจ (JOB SHADOW) จากการร่วมกิจกรรมอบรมเชิงปฏิบัติการโครงการ WIL ของนักศึกษาชั้นปีที่ 3 ในรายวิชาการจัดแสดงและนิทรรศการ โปรแกรมวิชาจิตรศิลป์และประยุกต์ศิลป์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ โดยมีข้อคำถามทั้งหมด 4 ข้อคือ

- 1) ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเนื้อหาที่ได้รับการบรรยายมีประเด็นอะไรบ้าง
- 2) การฟังบรรยายครั้งนี้สามารถสร้างแรงบันดาลใจในสายอาชีพที่ตนศึกษาหรือไม่ อย่างไร ระบุเหตุผล
- 3) การนำความรู้จากการรับฟังบรรยายในครั้งนี้ไปประยุกต์ใช้ในการศึกษาภาคทฤษฎีในรายวิชาได้หรือไม่ อย่างไร ระบุเหตุผล
- 4) จงอธิบายลักษณะงาน (Job Description) จากการรับฟังการบรรยายในครั้งนี้

3.4 แบบสอบถามความพึงพอใจจากการดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอน

ลักษณะของแบบสอบถามความพึงพอใจจากการจัดการเรียนการสอนแบบการศึกษาเชิงบูรณาการกับการทำงาน (Work Integrated Learning : WIL) ในรายวิชาการจัดแสดงและนิทรรศการ ในส่วนมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับ ตามแนวคิดของ ลิเคิร์ท (บุญธรรม กิจปริดาบริสุทธ์, 2547, หน้า 137- 138) โดยกำหนดความหมายของคะแนนเป็น 5 ระดับ ตามช่วงคะแนนดังนี้

คะแนน	ความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ
4.50-5.00	เห็นด้วยมากที่สุด
3.50-4.49	เห็นด้วยมาก
2.50-3.49	เห็นด้วยปานกลาง
1.50-2.49	เห็นด้วยน้อย
1.00-1.49	เห็นด้วยน้อยที่สุด

4. ผลการศึกษา

ผลการศึกษาครั้งนี้ สามารถแยกออกเป็น 3 ประเด็น ซึ่งแต่ละประเด็น มีผลการศึกษาดังนี้

ผลการจัดการเรียนการสอนแบบการศึกษาเชิงบูรณาการกับการทำงาน (Work Integrated Learning : WIL) ระดับรายวิชาการจัดแสดงและนิทรรศการภาพรวมสามารถสรุปผลการศึกษาได้ดังนี้

กรอบการศึกษาวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้เนื้อหาในการจัดการเรียนการสอนตาม มคอ 3 รายวิชาการจัดแสดงและนิทรรศการซึ่งมีทั้งหมด 6 ประเด็นหลัก คือ หลักการเบื้องต้นของการจัดแสดงและนิทรรศการ องค์ประกอบของการจัดแสดงและนิทรรศการ สถานที่กับการจัดแสดงและนิทรรศการ ขั้นตอนการจัดแสดง การออกแบบนิทรรศการชั่วคราว การออกแบบนิทรรศการถาวร ซึ่งการจัดการเรียนการสอนในหัวข้อดังกล่าวนี้นักศึกษาจะเริ่มลงมือทดลองการวางองค์ประกอบของการจัดนิทรรศการ การจัดแสดงรวมถึงการออกแบบฉากตามจินตนาการของนักศึกษาเองด้วยแบบจำลองที่ใช้มาตราส่วนตามพื้นที่จริง เพื่อเปรียบเทียบกับนิทรรศการของจริงหรือหลักการที่ถูกต้อง และในสัปดาห์ที่ 15-16 เพื่อประมวลความรู้ที่ได้รับจากการเรียนการสอนแบบการศึกษาเชิงบูรณาการกับการทำงาน (Work Integrated Learning : WIL) ตามแบบสรุปประเด็นความรู้ความเข้าใจ (JOB SHADOW) ซึ่งสามารถสรุปได้ 4 ประเด็น คือ

1. สิ่งที่นักศึกษาได้รับด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเนื้อหาที่ได้รับการบรรยาย

นักศึกษาได้เรียนรู้ ทำความเข้าใจการจัดนิทรรศการที่มีขึ้นเพื่อนำเสนอเนื้อหาต่าง ๆ ตามวัตถุประสงค์ จุดมุ่งหมายของผู้จัดแสดง และกระบวนการเทคนิคการจัดนิทรรศการแสดงผลงานศิลปะประเภทต่างๆ การออกแบบรูปแบบการนำเสนอ รูปแบบการจัดแสดง และการนำมาจัดทำชิ้นงานนิทรรศการจำลองให้เกิดคุณค่าและเกิดความน่าสนใจต่อผู้ชม เรียนรู้ปัญหา-การแก้ไขปัญหา ของนิทรรศการการจัดแสดงขนาดเล็ก (Display) นิทรรศการขนาดกลาง (Exhibition) และนิทรรศการการจัดแสดงขนาดใหญ่ (EXPO) ศึกษาแนวคิดความสำคัญในการเตรียมพร้อมการทำงาน และวินัยในการทำงาน

2. สิ่งที่นักศึกษาได้รับด้านการสร้างแรงบันดาลใจในสายอาชีพที่ตนศึกษา

นักศึกษาได้รับแรงบันดาลใจเกี่ยวกับสายอาชีพด้านการจัดแสดงและนิทรรศการ ประโยชน์ที่จะสามารถนำไปประยุกต์ในการทำธุรกิจหรืออาชีพ จากการเรียนรู้ ศึกษาเทคนิคการสร้างสรรค์นิทรรศการให้เกิดคุณค่า ความเหมาะสมสวยงาม เป็นไปตามจุดมุ่งหมายของการนำเสนอเนื้อหา หรือความต้องการด้านการค้าธุรกิจต่าง ๆ หรือตอบโจทย์ได้มากเกินกว่าความคาดหวัง เพื่อนำไปต่อยอดสำหรับการเป็นนักจัดนิทรรศการให้เกิดประสิทธิภาพได้อย่างเป็นมืออาชีพ

3. สิ่งที่นักศึกษาได้รับด้านนำไปประยุกต์ใช้ในการศึกษาภาคทฤษฎีในรายวิชา

นักศึกษาสามารถนำไปประยุกต์ใช้กับการเรียนในรายวิชาการจัดแสดงและนิทรรศการ เรื่อง การวางแผนการทำงาน การออกแบบจัดแสดงและนิทรรศการที่เหมาะสม รูปแบบและแนวความคิดเพื่อการจัดแสดง การใช้อองค์ประกอบหลักและองค์ประกอบเสริมในการจัดแสดงนิทรรศการแต่ละรูปแบบ การนำพื้นที่และโจทย์การทำงานมาออกแบบสร้างสรรค์ชิ้นงานจำลองของนิทรรศการสองมิติ สามมิติ และแบบผสมผสาน

4. สิ่งที่นักศึกษาได้รับด้านลักษณะงาน (Job Description) จากการรับฟังการบรรยาย

นักศึกษพบว่าลักษณะงานที่ได้ในการเรียนรู้จากการฟังบรรยายครั้งนี้คือ ความเข้าใจและความสำคัญของขั้นตอนในการจัดนิทรรศการจากแนวความคิดของนักจัดนิทรรศการมืออาชีพ เรียนรู้ประสบการณ์ในการแก้ไขปัญหา เพื่อให้การจัดแสดงนิทรรศการที่เป็นไปตามวัตถุประสงค์และมีประสิทธิภาพ

ผลสัมฤทธิ์จากการจัดการเรียนการสอนเชิงบูรณาการกับการทำงาน

ผลสัมฤทธิ์จากการจัดการเรียนการสอนเชิงบูรณาการกับการทำงาน ผู้วิจัยดำเนินการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังจัดการเรียนการสอนในรูปแบบบูรณาการกับการทำงาน (Work Integrated

Learning : WIL) จากคำถามทั้งหมด 20 คำถาม(ภาคผนวก) ซึ่งมีผลการศึกษาพบว่า การจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการกับการทำงานทำให้นักศึกษามีความรู้ความเข้าใจในรายวิชาดังกล่าวมากขึ้น เนื่องจากค่าดัชนีประสิทธิผลเป็นบวก เนื่องจากหลังเรียนนักศึกษามีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าก่อนเรียน 83.22/45.11 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

สรุปความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการเรียนการสอนแบบบูรณาการในรายวิชาการจัดแสดงและนิทรรศการ

ในการวัดระดับความพึงพอใจของนักศึกษาต่อการเรียนการสอนแบบบูรณาการในรายวิชาการจัดแสดงและนิทรรศการผู้วิจัยได้แบ่งแบบวัดออกเป็น 2 ส่วนที่สำคัญคือ ส่วนที่วัดเจตคติที่มีต่อการเรียนการสอนแบบบูรณาการในรายวิชาการจัดแสดงและนิทรรศการและส่วนที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจต่อเนื้อหา รายวิชา ต่อการเรียนการสอนแบบบูรณาการและความพึงพอใจต่อการออกแบบการเรียนการสอน ผลการศึกษาพบว่า นักศึกษามีเจตคติอยู่ในระดับมากและมีความพึงพอใจต่อการเรียนการสอนแบบบูรณาการในรายวิชาการจัดแสดงและนิทรรศการอยู่ในระดับมากที่สุด โดยข้อที่มีคะแนนน้อยที่สุดคือ ด้านการเรียนการสอนข้อรายวิชาที่มีการเรียนรู้จัดแสดงนิทรรศการกับพื้นที่จริง เนื่องจากนักศึกษามีความคิดเห็นว่าไม่สามารถลงพื้นที่จริงได้เนื่องจากปัญหาการแพร่ระบาดของไวรัสโควิด เช่นเดียวกับด้านเนื้อหาวิชา ในข้อการนำทฤษฎีการจัดแสดงและนิทรรศการมาใช้กับการแก้ปัญหาในพื้นที่จริง ซึ่งมีคะแนนน้อยที่สุดรองลงมา เมื่อพิจารณาความพึงพอใจในภาพรวมพบว่า ข้อที่นักศึกษามีความพึงพอใจมากที่สุดคือ การศึกษาเรียนรู้การออกแบบการจัดแสดงและนิทรรศการเชิงปฏิบัติการแบบนิทรรศการจำลอง เนื่องจากโดยภาพรวมนักศึกษาให้ความคิดเห็นว่า การจัดทำแบบจำลองช่วยให้ได้เห็นภาพรวมของการออกแบบจากจินตนาการได้ตรงตามจุดมุ่งหมาย ทำให้ค่าความพึงพอใจสูงที่สุด

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดแสดงและการจัดนิทรรศการประเภทต่างๆ เพื่อนำมาปรับใช้กับการเรียนการสอนแบบบูรณาการกับการทำงานซึ่งผลการศึกษาพบว่า นักศึกษาสามารถจัดแสดงงานนิทรรศการได้ตามวัตถุประสงค์ของรายวิชาที่กำหนดไว้ คือ นักศึกษาสามารถเข้าใจหลักการเบื้องต้นของการจัดแสดงและนิทรรศการ องค์ประกอบของการจัดแสดงและนิทรรศการ สถานที่กับการจัดแสดงและนิทรรศการ ขั้นตอนการจัดแสดง การออกแบบนิทรรศการชั่วคราว การออกแบบนิทรรศการถาวร เรียนรู้นิทรรศการการจัดแสดงขนาดเล็ก (Display) นิทรรศการขนาดกลาง (Exhibition) และนิทรรศการการจัดแสดงขนาดใหญ่ (EXPO) ซึ่งการจัดการเรียนการสอนในหัวข้อดังกล่าวนี้ นักศึกษาได้ทดลองปฏิบัติการจัดวางองค์ประกอบของการจัดนิทรรศการ การจัดแสดง รวมถึงการออกแบบฉากตามจินตนาการของนักศึกษา ด้วยแบบจำลองที่ใช้สัดส่วนตามพื้นที่จริงจากการเรียนรู้ดังกล่าว นักศึกษาได้เรียนรู้จากประสบการณ์ ซึ่งเป็นไปตามทฤษฎีการเรียนรู้จากประสบการณ์ (สำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา, 2561, หน้า 44)

นอกจากนั้นแล้วจากการใช้วิธีการสังเกตควบคู่กับการสรุปผลจากคู่มือ JOB SHADOW โดยอ้างอิงตามทฤษฎีการสะท้อนคิด ซึ่งเป็นแนวคิดที่กระตุ้นให้นักศึกษาเกิดการทบทวนสิ่งที่เกิดขึ้น การวิเคราะห์หมองในหลากหลายมิติ (สำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา, 2561) ซึ่งการดำเนินงานตามทฤษฎีนี้ได้ผนวกเข้ากับกิจกรรมการเข้าศึกษาดูงานเพื่อนำมาใช้ในการจัดแสดงนิทรรศการ เช่นเดียวกับการศึกษาของ ศิกันต์ กัณธาธิ (2554, หน้า 137-160) และเกรียงไกร ฮ่องเฮงเส็ง (2562, หน้า 29-51) ซึ่งใช้วิธีการสังเกตเข้ามาใช้ในการอธิบายความน่าสนใจของงานนิทรรศการ จากการศึกษาพบว่านักศึกษามีการให้นำหนักของนิทรรศการตามหลักความสมดุล (หลักการออกแบบนิทรรศการ) ทั้งในส่วนของสี การจัดวางภาพ รวมถึงการวางวัตถุอื่น ๆ

ด้วย (พยุงค์ศักดิ์ ประจักษ์ศิลป์, 2535, หน้า 19) และเพื่อให้ นักศึกษาสามารถวางแผนและดำเนินการจัดแสดงนิทรรศการได้ ผู้สอนจำเป็นจะต้องให้นักศึกษาได้เข้าศึกษาที่พิพิธภัณฑ์สถานกำแพงเพชร เพื่อให้ นักศึกษาเข้าใจภาพรวมมากยิ่งขึ้นและวิเคราะห์จุดเด่นของการจัดนิทรรศการ เพื่อนำมาประยุกต์ใช้กับการจัดนิทรรศการแบบชั่วคราวต่อไป การศึกษาดังกล่าวทำให้นักศึกษาเข้าใจในแนวคิดการแบ่งประเภทของนิทรรศการของอิสรา ซีนสุเกษมวงศ์ เมื่อนักศึกษานำแนวคิดและความรู้จากการเรียนในห้องเรียนและการเข้าศึกษาดูงาน ณ พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติกำแพงเพชร เฉลิมพระเกียรติ (เรือนไทย) และจากประสบการณ์ตรงของผู้จัดการพิพิธภัณฑ์สถานจังหวัดกำแพงเพชร เฉลิมพระเกียรติ นักศึกษาสามารถดำเนินการตามวัตถุประสงค์ของการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการกับการทำงานได้เป็นอย่างดี ตามแบบการประเมินเจตคติที่มีต่อการเรียนการสอนดังกล่าว นักศึกษาเห็นด้วยที่รายวิชานี้ควรจะมีเรียนควบคู่กับการทำงาน เนื่องจากทำให้นักศึกษาเห็นภาพรวมของการจัดงาน มีการวางแผนและเข้าใจองค์ประกอบ สามารถนำความรู้และประสบการณ์ไปใช้ในการทำงานในอนาคตได้ แม้ว่าขั้นตอนของการเตรียมงานจะน้อยมากก็ตามแต่นักศึกษาสามารถจัดแสดงงานนิทรรศการออกมาได้เป็นอย่างดี

ข้อเสนอแนะและการนำไปใช้ประโยชน์

1. ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการศึกษาไปใช้

จากผลการศึกษาเรื่อง ผลจัดการเรียนการสอนแบบการศึกษาเชิงบูรณาการกับการทำงาน (Work Integrated Learning : WIL) ในรายวิชาการจัดแสดงและนิทรรศการผู้วิจัย

1) การศึกษาวิจัยนี้เป็นการศึกษาวิจัยในชั้นเรียนซึ่งใช้กลุ่มประชากร 12 คน ทำให้การดำเนินงานในบางส่วนยาก (จำนวนคนเทียบเท่ากับปริมาณงาน) บางส่วนง่าย (การประชุมชี้แจงและนัดหมาย) ผู้ที่นำงานวิจัยชิ้นนี้ไปใช้จึงควรประเมินบริบทของการนำไปใช้

2) การจัดแสดงนิทรรศการในครั้งนี้เป็นการแสดงในส่วนของ การทดลองออกแบบนิทรรศการถาวร (ภายในพิพิธภัณฑ์) รูปแบบจำลองที่มีเนื้อหาของการเป็นแหล่งเรียนรู้เป็นหลัก ซึ่งมีข้อได้เปรียบและข้อเสียเปรียบที่ยาก-ง่าย แตกต่างจากการออกแบบนิทรรศการชั่วคราวทั่วไป เช่น การจัดวาง-วัสดุที่ใช้ประกอบในการจัดแสดงสิ่งต่างๆ ที่ต้องคำนึงถึงขนาดและรูปทรงของพื้นที่ภายในพิพิธภัณฑ์ และการเหมาะสมของเนื้อหาให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการเป็นแหล่งเรียนรู้แบบถาวร

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการศึกษาค้างต่อไป

1) ด้านการเรียนการสอนแบบบูรณาการกับการทำงาน เนื่องจากการเรียนในรายวิชานี้เป็นการเรียนที่ควบคู่ระหว่างเนื้อหาและการลงมือปฏิบัติทำให้ใช้เวลาในการจัดการเรียนการสอนที่มากกว่ารายวิชาที่เน้นเพียงภาคทฤษฎี ผู้สอนจึงควรให้นักศึกษาที่จะเรียนในรายวิชาการจัดการแสดงและนิทรรศการเข้าร่วมงานของหน่วยงานหรือสถานที่ต่างๆ ก่อนที่จะเริ่มเรียนวิชานี้เพื่อให้นักศึกษาเข้าใจภาพรวมของรายวิชา และสามารถดำเนินการได้ทันกับภาคการศึกษา

2) ด้านเจตคติต่อการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการกับการทำงาน เนื่องจากนักศึกษามีความคิดเห็นว่ารายวิชาในครั้งนี้ ขาดการจัดแสดงนิทรรศการกับพื้นที่จริง เนื่องจากนักศึกษามีความคิดเห็นว่าไม่สามารถลงพื้นที่จริงได้เนื่องจากปัญหาการแพร่ระบาดของไวรัสโควิด ดังนั้นผู้วิจัยจึงเห็นควรให้มีการประยุกต์การเรียนรู้อีกกับการใช้รูปแบบการจัดนิทรรศการจำลอง หรือนิทรรศการออนไลน์เพื่อประโยชน์ในการให้การจัดแสดงนิทรรศการได้มีเกิดการปฏิบัติเสมือนจริงได้ชัดเจนขึ้น

บรรณานุกรม

- เกรียงไกร ฮ่องเฮงเส็ง. (2562). การจัดนิทรรศการชั่วคราวและกิจกรรมการเรียนรู้เรื่องภาษาและวัฒนธรรมของประเทศในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ของมิวเซียมสยาม. *วารสารศิลปกรรมบูรพา*, 22(1). 29-51.
- บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์. (2547). *ระเบียบวิธีวิจัยทางสังคมศาสตร์*. (พิมพ์ครั้งที่ 8). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์จามจุรีโปรดักท.
- พุงศ์ดีประจุกศิลป์. (2535). *การออกแบบสำหรับนิทรรศการ*. กรุงเทพฯ: คอมแพคทีไซน์.
- ศิกานต์ กันธารักษ์. (2554). ตัวชี้วัดรูปแบบสถาปัตยกรรมภายในด้านการดึงดูดความสนใจ: กรณีศึกษาการออกแบบหอศิลป์วัฒนธรรม. *วารสารวไลยอลงกรณ์ปริทัศน์ ฉบับมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*, 1(1), 137-160.
- สำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา. (2561). *คู่มือการจัดการเรียนการสอนเชิงบูรณาการกับการทำงาน (ฉบับสมบูรณ์)*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา.
- สำนักส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียน. (2563). *แนวทางการจัดการเรียนการสอนเชิงบูรณาการกับการทำงาน (Work Interrated Learning: WIL)*. สุราษฎร์ธานี: มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี.
- อลงกต ยะไวทย์. (2562). *เอกสารประกอบการอบรมเชิงปฏิบัติการ การจัดการเรียนการสอนเชิงบูรณาการกับการทำงาน (Work Interrated Learning: WIL)*. นครราชสีมา: มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล.